

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CXVII. De Irregularitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

C A S U S CXVII.

De Irregularitate.

*E*mericus ordinandus examinatur. 1. Quid sit Irregularitas, & an incurratur ab ignorante. 2. An irritet, vel prohibeat actus ordinis, vel jurisdictionis per collationem, vel acceptationem beneficii. 3. Quid de irregularitate ex delicto, an praequirat peccatum mortale. 4. Ex homicidio. 5. Quid in dubio, an occideris vel mutilaveris. 6. Quid de mutilante, vulnere se vel alium. 7. Quid de Irregularitate ex defectu animi. 8. Ex defectu corporis. 9. Libertatis, natalium. 10. Quid de expositiis, & in dubio, an quis sit legitimus. 11. Quid de Bigamiâ verâ, & similitudinariâ. 12. Quid de irregularitate ex defectu fama. 13. 14. 15. Ex defectu lenitatis. 16. Qui hic excusentur. 17. 18. 19. 20. Qualiter tollatur irregularitas. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit Irregularitas?

I.

Irregularitas est impedimentum Ecclesiasticum, impediens susceptionem ordinum, & susceptorum usum.

Dicitur 1. Impedimentum, non censura, quia censura non solum à jure, sed ab homine fertur, praequiratque ex parte judicis monitionem Canonicam, ex parte censurati contumaciam, ideoque est poena medicinalis; e contra irregularitas fertur à solo jure, nec proprie est poena medicinalis, sive proveniat ex delicto, sive ex

ma-

maculâ corporali : hinc quamvis censura non incurratur ab ignorante, ut dixi *casu* 113. n. 9. Irregularitatem tamen probabilius incurrit etiam is, qui ignorat illam suo actui v. g. homicidio injusto esse annexam. Est communis cum *Card. diff. 75. num. 37. Ari. p. 5. tr. 2. cent. 2. Schmaltzgr. tit. 37. num. 107. La Croix l. 7. num. 482.* Ratio est, quod censura tanquam pœna medicinalis non incurratur, nisi ab eo, qui est contumax contra legem pœnalem, sed contumax non est, qui ut talem eam non cognoscit; e contra irregularitas non est pœna medicinalis, sed impedimentum aliquod Canonicum ad S. Ordines, sicut ergo alia impedimenta, v. g. Matrimonii incurruntur ab ignorantibus, sic & irregularitas. Opposita sententia tamen, quod irregularitas ex delicto non incurratur ab ignorante, quam tuetur *Sanchez. Krim. l. 5. n. 2177.* & alii, est probabilis, teste *Schmaltzgr. & multis aliis.* Ratio est, quod irregularitas ex delicto sit pœna contemptûs, imò juxta *Abb. & Nav.* requirit dolum, & pœna extraordinaria non incurritur, nisi sit consensus in culpam, prout est causa talis pœnæ, quod fieri non potest absque noticia talis pœnæ, irregularitas autem est pœna extraordinaria, quia obligat delinquentem, ut eam in se exequatur.

2.

Dicitur 2. *Impediens* non simpliciter inhabilitans, seu invalidans susceptionem Ordinum, hinc valent Ordines in irregularitate dati, vel suscepti. Item valet absolutio data ab irregulari, quamvis in his peccetur mortaliter. Ratio est, quod irregularitas non priver potestate Ordinis, sed tantum prohibeat Ordinum susceptionem & usum, non verò usum jurisdictionis, ideòque irre-

irregularis potest excommunicare, absolvere per se & alium, eligere, beneficia conferre; eligi tamen, aut beneficium validè acceptare probabilis non potest, quia beneficium datur propter officium, est autem irregularis incapax ad officium: Ergo & ad beneficium. Si irregularitas tantùm impediatur exercitium unius Ordinis, ut privatio manûs impedit functiones sacerdotii, adhuc acceptari poterit aliud beneficium, cujus functiones potest exercere: qui post beneficium acceptum irregularitatem incurrit, potest retinere beneficium, ejûsque fructus, si per se, vel per alium ei deserviat, quia jura possessa regulariter non amittuntur, nisi post judicis sententiam. Item irregularis potest servire Missæ, sicut laicus, & baptizare non solemniter, cantare in choro, & similia, quæ non sunt actus Ordinis, sed etiam à laicis fieri possunt.

QUÆR. II. Quid circa irregularitatem ex delicto.

R. Irregularitas alia est ex delicto, alia ex defectu; quæ est ex delicto, prærequirit peccatum mortale, quia est gravis pœna vindicativa delicti præteriti, delicta autem inducentia irregularitatem sunt varia, ut 1. *Reiteratio Baptismi*, quæ, saltem si sit publica, facit baptizantem, baptizatum & ministrum assistentem irregularem, *cap. 2. de reiterando Bapt.* intellige si id faciant scienter & absolutè, nam ignorans, vel sub conditione baptizans jam baptizatum reipsa non censetur velle rebaptizare. *Pirrh. l. 5. tit. 9. à n. 12.* Hæc pœna autem non extenditur ad eos, qui malitiosè iterant Confirmationem, Ordinem &c. quia de his non loquuntur jura.

2. Violatio censuræ, si quis scilicet in excommunicatione, suspensione, vel interdicto exerceat actus Ordinis, aut excommunicatus, vel suspensus scienter Ordines suscipiat.

3. Fit irregularis Clericus exercens Ordinem, quem non habet. Dico: *Clericus*, nam si laicus extra necessitatem solemniter baptizet, vel teneat absolvere, etsi gravissimè peccet, non tamen contrahit irregularitatem, quia id jura non statuunt.

4. Oritur irregularitas ex mutilatione, & homicidio injusto, & voluntario, item ex cooperatione, quæ fit mandando, consulendo, animando, arma præbendo, vel aliter in homicidium voluntariè influendo, juxta seqq. explanationes.

1. Hæc pœna non extenditur ad homicidium casuale, aut illud, quod fit pro necessariâ sui, vel innocentis, aut etiam pro rerum magni momenti defensione, nisi excedatur moderamen inculpatæ tutelæ, quia ubi non est culpa, non debetur pœna: aliud est de homicidio, quod propriâ manu committitur in bello justo, vel ex sententiâ judicis, pro his enim jura statuunt irregularitatem, non in pœnam, sed in defectum lenitatis, ut infra dicetur.

2. In bello injusto, si vel unus occidatur, totus exercitus redditur irregularis, ut habet communis, quia censentur se mutuâ præsentia ad occidendum animare, sed cum non sit hominis particularis de justitia belli judicare, id in praxi rarò locum habet.

3. Quamvis in dubio, siue juris, siue facti nemo censeatur irregularis, ut habet communis, eò quòd odiosa sint restringenda, aliud

tamen est in dubio facti de injusto homicidio, ut clarum est ex *cap. significasti*, ex *cap. audientiam 2. de homicid.* Idèdque si concurrens ad abortum dubites, an fœtus fuerit animatus, an consilium tuum in homicidium ab alio patratum influxerit, an percussus à te, & ab alio ex tuâ, vel alterius percussione obierit &c. in his omnibus censeris irregularis; econtra in dubio facti, de mutilatione non es irregularis, quia Canones tantùm loquuntur de dubio circa homicidium, & quidem injustum. *Dicast. hic n. 52. Laym. l. 1. tr. 1. c. 5. num. 35.* Idèdque si dubites, an propriâ manu in bello justo aliquem occideris, non censeris irregularis.

4. Mutilatio hïc, utpote in materiâ pœnali, ex communi Doctorum strictè accipienda est, pro abscissione alicujus membri principalis, quod peculiarem in corpore functionem obtinet, ut oculus, pes, manus &c. idèdque excusatur ab irregularitate, qui tantùm digitum, casum, cartilagineam auriculæ alteri abscidit, vel vulnus, etsi grave, inflixit, aut membrum inutile reddidit; qui tamen ex iracundiâ, vel impatientiâ seipsum mutilat, vel sine justa causa mutilari facit, etiam in uno articulo digiti, vel excissione testiculorum, est irregularis, ut ex jure probat *Eng. l. 1. tit. 20. n. 7.* Quia turpius est seipsum, quàm alium mutilare.

QUÆR. III. Quid circa irregularitatem ex defectu?

R. Irregularitas ex defectu etiam variis modis contingit. 1. Ex defectu animæ; hinc Epileptici, Energumeni, seu oblessi à Dæmone irregulares sunt quoad Ordines suscipiendos; à

T

inf.

R. D. Jansen *Theol. Moral. Tom. IV.*

susceptis verò tam diu suspensi sunt, usque dum unius anni spatio per discretionem Episcopi inveniuntur à malo suo liberati. *Cap. communiter 3. dist. 33. c. 1. can. 7. q. 2.* Idem dicendum est de Phreneticis, leprosis, arreptitiis, amentibus, qui delirant ex causâ permanente, secus, si ex morbo, vel irâ, tunc enim irregulares non sunt: de Epilepticis, seu laborantibus morbo caduco, si raro cadant sinè spumâ & clamore, privatim celebrare posse, adjuncto eis socio, qui in casu defectûs Missam prosequi possit, docet *Laym. hic c. 7. n. 3.*

8. 2. Omnis defectus corporis, qui vel congruum Ordinis exercitium impedit, vel notabilem deformitatem, horrorem; vel scandalum adfert, irregularitatem inducit, ut constat ex *tit. toto de corpore vitiat.* Ex hac regulâ generali irregulares reputantur seqq. 1. Omnes, qui etiam sine sua culpa pede, brachio, manu, digito ad frangendam hostiam necessario scilicet indice, vel pollice carent; cæci, surdi (non tamen surdastrî) claudi, si sine baculo, aut alia deformitate ad altare accedere non possint, qui carent oculo sinistro, aut etiam dextro cum notabili deformitate; si absit deformitas, & solus oculus dexter Canonem sinè notâ legere possit, etiam defectus oculi sinistri non causabit irregularitatem. 2. Quibus nares, vel aures abscissæ sunt, nisi deformitas aurium, capillarurâ tegi possit. 3. Qui maculam turpem in facie, vel gibbum valdè deformem habent. 4. Hermaphroditi, etiam si sexus masculinus prævaleat. 5. Qui carent membro occulto, v. g. testiculis, non sunt irregulares, nisi id factum sit eorum culpâ. 6. In dubio, an aliquis defectus, vel deformitas irregularitatem inducat, standum est

est arbitrio Episcopi, qui Prælatorum etiam exemptorum arbitrium rejicere potest. *Laym. l. c. num. 7.*

3. Defectu libertatis irregulares sunt servi proprietales, seu mancipia, quam diu hæc conditio durat. *Can. 81. Apost.*

4. Defectu natalium irregulares sunt omnes illegitimi, sive naturales, sive spurii. *Cap. 1. § 2. de filiis Presb.* Idque probabilius, etiam si illegitimitas sit occulta, ut habet communis cum *Nav. c. 27. num. 201.* Attamen occultè illegitimus, si habeat gravem causam Ordines suscipiendi, v. g. ut natumini hoc modo relinquat hæreditatem, non tenetur seipsum dissimulare petendo dispensationem, sed sinè ea Ordines & beneficium suscipere potest, & mater conscia illegitimitatis ei susceptionem ordinum ex tali causa suadere potest. *Laym. supra.* Econtra si gravis causa non adsit, vel dispensationem petere, vel ab Ordinibus abstinere debet. Expositi etiam ad aliquos affectus habeantur pro legitimis, quia tamen hoc ipso, quòd sint expositi, habent aliquam maculam, sine dispensatione (quam in hoc casu dubio dare potest Episcopus, teste *Pirrh. l. 1. t. 17. nu. 12.*) ad Ordines admitti non debent. *Cov. Garc. l. 7. de benef. à n. 8.* Oppositum tamen etiam est probabile, quia in dubio illegitimitas & delicta non præsumuntur, & benignior interpretatio facienda est, ideòque expositi in Ordinibus susceptis non prohibentur ministrare, quia habent jus quæsitum, & in dubio est melior conditio possidentis. Natus ex conjugatâ, quamvis mater circa tempus conceptionis rem habuerit cum adultero, aut etiam affermet se ex eo concepisse,

se, filius non est irregularis, sed in omnibus se potest habere pro legitimo, nec tenetur matri etiam juranti credere, modò maritus etiam habuerit aditum ad eam, tum quia ipsa mater id scire non potest, tum quia alleganti propriam turpitudinem non est habenda fides, tum denique, quia possessio & præsumptio est pro matrimonio & legitimitate. *Sperel. decif. 173.*

- II. 5. Irregulares sunt bigami, *c. debitum s. de Bigam.* Bigamus hìc vocatur, vel propriè talis, qui plures duxit, & cognovit uxores, vel interpretativè, qui duxit & cognovit viduam, aut ab alio corruptam; vel cognovit uxorem propriam, postquam adulterata fuit cum alio: Nec refert, sive mulier volens, sive per vim vitata sit, sive vir adulterium uxoris cognovit, sive ignoraverit. *Avil. Nav. c. 27. n. 196.* Ratio est, quòd hæc irregularitas non incurritur in pœnam delicti; sed propterea, quòd matrimonium Bigami non significet perfectam unionem Christi cum unica & immaculata Sponsa, quæ est Ecclesia, eò quod sponsa Bigami aut ipse Bigamus dividerit carnem in plures. Addunt DD. communiter aliud genus Bigamiæ, scilicet hoc, quòd quis post uxorem carnaliter cognitam, illà vivente serivò, et si nulliter, ducat & cognoscat aliam, *Cap. nuper, & cap. ult. de Bigam.* Similiter Religiosus post professionem contrahens & consummans matrimonium, etiam cum virgine, sit irregularis, saltem ex perpetua Ecclesiæ praxi & consuetudine, quæ indubiè legem inducere potest. Idem à potiori dicendum de Clerico post S. Ordines ducente, & cognoscente virginem, ut clarè colligitur ex *cap. qui Clerici vel voveres.* Hæc Bigamia vocatur similitudinaria. Denique

nique, qui ante Baptismum duas uxores, vel viduam duxit, etiam post Baptismum manet Bigamus, & indiget dispensatione, ut ad S. Ordines evehi possit: in dubio, aut in casu, quo inter DD. utrimque probabiliter disputatur, an irregularitas incurratur, vel non incurratur, standum est pro libertate.

6. Defectu bonæ famæ tanquam irregulares ab Ordinibus & beneficiis arcentur infames infamiâ, sive juris, sive facti. Infamia juris oritur ex triplici fonte. 1. Ex proprio, vel parentum delicto v.g. ex crimine publici usurarii, vel lenocinii, hæresis, Apostasiæ, Raptûs, Sodomix, læsæ majestatis, & omnibus iis, quibus ex constitutione legum infamia annexa est, saltem si sint publica. 2. Ex vili statu seu conditione, & taliter infames sunt histriones, & in Germania carnifices, eorûmque filii. 3. Denique ex condemnatione in judicio, & magis ex punitione publica, ut dum quis ob crimen furti, vel adulterii condemnatur, aut virgis cæditur. Infamia facti est publica notitia, vel opinio commissi criminis ignominiosi cujuscunque, sive in jure infamiam annexam habeat, sive non, dummodo apud prudentes viros, graviter inde fama lædatur. Irregularitas ex infamiâ ipso jure per judicis sententiam inducta non tollitur per pœnitentiam, nec per ingressum in Religionem, sed per dispensationem Principis, qui legem aut sententiam tulit, aut per Papam saltem indirectè hoc ipso, quòd eos ex causa ad Ordines admittat. Irregularitas verò, quæ non per jus, vel per judicem, sed ex infamiâ facti inducitur, per constantem vitæ emendationem tollitur, ità ut publicus adulter, vel concubi-

12.

T 3

narius

narius post publicam emendationem, interposito saltem aliquo tempore sine dispensatione iterum celebrare possit, & quamvis concubinari publici olim ipso jure suspensi fuerint, hanc tamen suspensionem consuetudine sublata esse testatur *Laym. c. 4. num. 11.* Econtra hæresis, Apostasia, & similia crimina, quæ ipso jure infamiam annexam habent, si sint notoria, etiam post pœnitentiam impediunt susceptionem, vel novum Ordinem, secus, si sint occulta, quia videntur irregularitatem inducere, non ratione sui, sed propter annexam infamiam publicam, quæ non habet locum in delictis occultis.

13. 7. Ex defectu lenitatis irregularitatem incurrunt, qui aliquem justè occidunt, vel mutilant juxta sequentes explicationes. 1. Frustrà timent irregularitatem, qui ex officio charitatis tractant, levant, portant, versant vulneratum, vel infirmum, et si fortè præter intentionem acceleretur mors, cum enim irreregularitas oritur ex defectu lenitatis, certè ibi locum non habebit, cum quis operatur ex lenitate actus misericordix & charitatis. 2. Qui voluntariè militant in bello justo, si propriâ manu aliquem occidunt, fiunt irregulares, secus, si coacti contra invalores Reipublicæ pugnent *Clem. un. de homic.* Idem est de eo, qui mero casu, vel ob justam defensionem aliquem occidit. *Krim. l. 5. à nu. 849.* Neque irregulares fiunt Clerici, qui in justo bello hortantur milites, ut fortiter pugnent *Barb. in cap. petitio 24. de homic. n. 8.*
15. 8. Irregularitatem defectu lenitatis incurrunt qui in causa sanguinis judicio assistunt securo effectu, velut Judex, assessor, accusator, si agat ad vindictam publicam, non verò, si can-

tum agat ad recuperandam rem suam cum protestatione, etiamsi sit Clericus. *cap. 2. de homic. in 6.* Item Denuntiator, Tabellio, testis, item qui dicit, scribit, signat, aut exequitur sententiam, qui torquet reum, aut aliter notabiliter, & proximè operatur ad mortem, vel mutilationem. *Dico, qui notabiliter cooperatur, 16.* nam excusantur 1. Clerici nudè executionem rei spectantes, quia non cooperantur, nisi ad summum remotè, & non notabiliter. 2. Conficientes furcam, funem, scalam, ense, aut similia vendentes, quia & hi concurrunt valdè remotè. 3. Clerici principes, qui per suos delegatos reos judicant & condemnant. *c. 3. ne Clerici vel Monachi in 6.* Aut etiam personaliter pœnam à delegatis statutam mitigant. 4. Excusatur Confessarius vel Clericus, qui privatim interrogatus respondet talem juxta Leges esse condemnandum, quia iudex non movetur ad reum condemnandum ex ejus dicto, sed ex legibus *Krimer n. 2232.* 5. Prælati Ecclesiastici, qui reum tradunt brachio sæculari occidendum, ut irregularitatem evadant, pro eo intercedere debent, ne moriatur. *C. novimus de verb. signif. Laym. c. 7. n. 3. 6.* Excusantur Chirurghi, Medici, qui juxta artem secant, vel mutilant, etiamsi præter intentionem sequatur mors, quia hic non est defectus lenitatis, cum fiat ex officio charitatis ad impediendam mortem; si verò per imperitiam, vel negligentiam sequatur mors, fiunt irregulares. *Suar. dis. 47. sect. 7.* Si autem Clericus etiam juxta regulas artis exerceat Chirurgiam, sectionem, vel adustionem, & sequatur mors, fit irregularis, nisi id faciat in necessitate, ex defectu alterius Chirurghi periti, quia id specialiter Clerico prohibe-

hibetur per *c. sententiam de atat. & qualis. Ordin.* Non verò incurrit Clericus irregularitatem, si aliter medicando sine culpâ Clerici, mors sequatur, quia non prohibetur specialiter mederi, nisi per sectionem, & adustionem, *Sylv.* Plerique recentiores, quorum 30. refert *Dian.* p. 11. r. 2. *resolut. 63.* pro regulâ generali dicunt illos omnes, & solos ratione justitiæ publicæ irregularitatem incurrere, qui ex officio ut ministri justitiæ ad mortem rei notabiliter concurrunt. Vide *Lug. disp. 22. de pœnit.*

QUÆR. IV. Qualiter tollatur irregularitas.

17. R. 1. Non tollitur per absolutionem, sicut censuræ, sed per dispensationem. Dispensare autem in irregularitatibus jure ordinario spectat ad solum Papam, qui tamen in aliquibus, velut Bigamiâ propriè dictâ, homicidio voluntario & notorio, in defectu corporis valdè deformi, rarò dispensare solet.

2. Ex privilegio *Trid. ff. 24. c. 6.* dispensant Episcopi in omnibus irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, & exceptis aliis delictis, etiam occultis, deductis tamen ad forum contentiosum, hoc est, quæ delata sunt judici factâ reiteratione; occultum tamen hic dicitur, quod non est notorium, seu famosum, et si 3tio vel 4to notum sit, & in judicio probari possit. Dixi: *excepto homicidio voluntario.* intellige directè voluntario, nam si sit tantum indirectè voluntarium, v. g. aliquem subitâ irâ occidis, ex incautâ percussione mulieris prægnantis causas abortum, regulâ temerè è recto projectâ hominem occidis, aut occidis defensionis causâ, sed

sed non servato moderamine inculpatæ tutelæ, in his casibus, si occulti sint, posse dispensare Episcopum, quoad irregularitatem, docet *Pirrh. l. 5. c. 12. n. 127.*

3. Regulares habent privilegium dispensandi cum suis in omnibus irregularitatibus, etiam ex homicidio voluntario, dummodo notum non sit, rem in defectibus corporalibus, ut si desit pes, oculus sinister &c. *La Croix n. 460. citans. Rodrig. Castrop. Steph.* Si tamen tanta sit deformitas, vel alius defectus, in quo ipse Papa dispensare non solet, velut Bigamia vera &c, etiam Prælati regulares dispensare non possunt, ex stylo enim Curie Romanæ hi casus censentur excepti. 19.

4. Per professionem in religione approbatâ tollitur irregularitas ex defectu natalium, quoad S. Ordines, non autem quo ad Prælaturas, & Dignitates, nisi per Ordinis Superiores, vel potestatem habentem, desuper specialiter fuerit dispensatum.

5. Per Baptismum tollitur infamia facti orta v. g. ex injustis homicidiis, adulteriis. Non autem infamia juris; hinc Judæus virgis ob furtum, vel aliud crimen cæsus, vel stigmatè notatus, etiam post Baptismum manet irregularis, neque per Baptismum tollitur irregularitas ex bigamiâ, vel natalium defectu *Laym.* 20.

c. 6. n. 9.

T 5

INDEX